

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: آموزش منطق، چاپ مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. بر اساس نظر مشهور، مهم‌ترین فرق بین مفهوم جزئی و مفهوم کلی عبارت است از ...
 ج ۶۵-۶۴
 ا. انطباق بر مصادیق متعدد
 ب. منشأ حصول علم دیگر بودن
 ج. قابلیت و عدم قابلیت صدق بر افراد متعدد
 د. واحد یا متعدد بودن مصادیق
۲. وجه اشتراک حد ناقص و رسم ناقص کدام است؟
 ا ۸۱
 ا. جنس بعید
 ب. فصل قریب
 ج. جنس قریب
 د. عرضی خاص
۳. دو قضیه متناقض ...
 ج ۹۸-۹۶
 ا. هر دو کاذبند
 ب. هر دو صادقند
 ج. در کم و کیف اختلاف دارند
 د. در موضوع و محمول اختلاف دارند
۴. منظور از «سمت» یک علم چیست؟
 ا ۳۲
 ا. وجه تسمیه آن
 ب. عنوان آن
 ج. جایگاه آن
 د. اهمیت آن

سؤالات تشریحی:

۱. اقسام دلالت را به طور کامل بنویسید. ۵۶
 دلالت یا عقلی است یا طبیعی و یا وضعی و دلالت وضعی هم یا لفظی است و یا غیر لفظی و دلالت لفظی هم یا التزامی است یا تضمینی و یا مطابقی.

۲. نوع و جنس را تعریف کرده و اقسام فصل را بنویسید. ۷۹-۷۸
 نوع: مفهومی است کلی که بیانگر تمام ذات یا حقیقت شیء است
 جنس: مفهومی است که بیانگر بخشی از حقیقت شیء و اعم از آن است
 فصل: تقسیم می‌شود به فصل قریب و فصل بعید.

۳. نام قضایای محصوره زیر را بنویسید. ۹۲
 ا. همه انسان‌ها متفکرند:
 ب. بعضی انسان‌ها شاعرند:
 ج. هیچ انسانی سنگ نیست:
 د. بعضی انسان‌ها فقیه نیستند:
- موجبه کلیه
 موجبه جزئیه
 سالبه کلیه
 سالبه جزئیه

۴. نقض موضوع قضیه «هیچ آهنی طلا نیست» و نقض محمول «هیچ آبی جامد نیست» چیست؟ ۱۰۳
 نقض قضیه اول: بعضی غیر آهن‌ها طلا هستند. نقض قضیه دوم: هر آبی غیر جامد است.

قیاسی است که در آن، اجزای نتیجه در مقدمات منتشر بوده و نتیجه به طور کامل در یک مقدمه ذکر نشده است. مثل حسن انسان است، هر انسانی فانی است؛ پس حسن فانی است. قیاس اقترانی بر دو گونه است: حملی و شرطی.

۱۲۰-۱۲۲

۶. شرایط شکل اول و شکل ثانی برای منتج بودن در قیاس اقترانی چیست؟

شرایط شکل اول: موجب بودن صغری - کلی بودن کبری

شرایط شکل دوم: اختلاف دو مقدمه در کیف (سلب و ایجاب) کلی بودن کبری.

۷. «مشاهدات» و «مجربات» چه قضایایی هستند؟ برای هر کدام مثال بزنید. ۱۳۹

مشاهدات (محسوسات)، قضایایی هستند که صرف تصور طرفین و نسبت بین آن برای تصدیق کفایت نمی‌کند، بلکه از حس هم در آن کمک گرفته می‌شود مثل آسمان آبی است.

مجربات: قضایایی هستند که علاوه بر تصور طرفین و نسبت بین آن محتاج به تکرار مشاهده و تشکیل قیاس خفی هستند. مثلاً وقتی ملاحظه کردیم اگر امری به گونه‌ای واحد تکرار شود مستند به سببی معین است و این که هرگاه علت موجود باشد معلول نیز موجود است نتیجه می‌گیریم: فلزات بر اثر حرارت منبسط می‌شوند.

۸. منظور از اجزای درونی و اجزای بیرونی «مغالطه» را توضیح دهید و بیان کنید قضایایی که در مغالطه به کار می‌رود چه قضایایی است؟ ۱۵۷

اجزای درونی یعنی اجزای تشکیل دهنده استدلال مغالطی. اعم از قضایایی که ماده استدلال را تشکیل می‌دهد یا صورت آن را.

اجزای بیرونی: اموری خارج از استدلال مغالطی است که گرچه بیرون از متن استدلال قرار دارد اما موجب قبول نتیجه استدلال نادرست می‌شود. قضایایی که در مغالطه به کار می‌روند وهمیات و مشبّهات‌اند.

۹. تفاوت‌های بین «جدل» با «برهان» در چیست؟ (دو مورد کافی است) ۱۸۰

۱. مقدمات برهان باید یقینی و مطابق با واقع باشد اما مقدمات جدل باید مسلم و مقبول طرف مقابل باشد و مطابقت با واقع در آن شرط نیست.

۲. جدل همواره به دو شخص متخاصم قائم است ولی اقامه برهان گاهی برای خود شخص صورت می‌گیرد.

۳. برهان تنها به صورت قیاسی تألیف می‌شود بر خلاف جدل که به شکل استقراء و تمثیل هم می‌آید.